

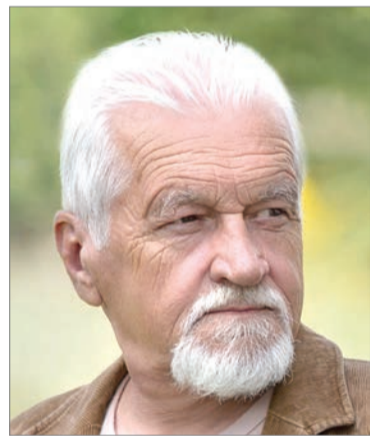
TUCATNYI DÍJAT ELHÓDÍTOTT MAGYARORSZÁGRÓL AZ ÉRMELLÉKI TÁRSULAT

Húszéves az érmihályfalvi Móka-színház

A Móka egy érmelléki kisvárosból nőtte ki magát, s akár hivatásosokkal is felvehető a versenyt, bár ezt a lehetőséget csak a határon túl kapta meg. Fennállása első tíz évében már Szigligeti-, Móricz-, Rejtő-darabokat vitt színpadra, a húszéves jubileumon többek között az utóbbi évek díjazott darabjainak legjobb jeleneteiből állította össze a gálaműsort.

→ SÜTŐ ÉVA

Móka-színház. A magyarországi és érmelléki közönség csak így nevezi a két évtizede fennálló műkedvelő csoportot, amelyet Szabó János (portrékon) a nemzet nap számaaként hozott létre 2000-ben. A sikerek sorozata a viszontagságos évek és a gáncsoskodások ellenére még inkább összekovácsolta a társaságot. A csoporton belül a tagok politikai hovatartozása sosem volt mérvadó, így a korunkra jellemző megosztó kórság nem tudott rést ütni rajtuk.

A csoport megalakulásának története éppoly mókás, mint ahogyan a neve is féjmelji. Bánági származású alapítója – amint egyre inkább gyökeret kezdett eresztetni az Érmelléken – egyik decemberi estén összehívta néhány ismerősét, akiben színjátszásra való hajlandóságot érzett, és megalakult a Móka színjátszó csoport. Legtöbbjük tanító vagy tanár volt, de akadt köztük jó humorú tehetséges vállalkozó is. Ez jelentette a tulajdonképpen keménymagot, amely évek hosszú során helyállt a csapatban. Sokan közülük ma is lelkesen állják mind a hazai, mind a magyarországi színpadokon a sarat. Már kezdetekkor az alapító csapat kiegészült több máig kitartó taggal, aki bevallása szerint már el sem tudná képzelni a Móka nélkül az életét. Kizárólagos bérük a közönség szeretete.

A kezdetek

Szabó János 1994-ben került Temesvárról Érmihályfalvára. A Bánási fővárosában megfordult a diákművelődési ház Thalia Stúdiójának magyar nyelvű tagozatában, évekig volt a Líra Városi Művelődési Házhoz tartozó Rezeda Néptáncgyűttes koreográfusa, később

FOTÓK: SÜTŐ ÉVA

A Móka jubileumi gálaműsora Érmihályfalván. A közönség tapsa a legnagyobb ajándék

a Csizmarik László vezette Bartók Béla pedagógus kórus műsorvezetője. Ilyen háttérrel indult Mihályfalván értéket teremteni, ami szívós, kitartó munkával sikerült is. Kezdetben semmi nem volt: hiányoztak a díszletek, kellékek, nem volt jelmeztár, de még kultúrháza sem a városnak, csak egy múlt század eleji iparos otthonból kialakított, inkább lakodalmas ház, mint a kultúra jótállója.

Eredeti szakmájából adódóan – antik bútorokat (is) restaurált temesvári életének egyik korszakában – volt érzéke a díszlettervezéshez és minden egyébhez, ami egy színház kelléktárához szükséges. Édesapja a temesvári német színház kellékeseként volt, így ő is a teátrumok árnyékában nőtt fel.

Viszont egy európai színvonalú város embere a szürke kis Érmelléken hosszú ideig alig értett szót a helyi hatósággal, amely nem értette, mit akar ez az ember, miért zavarja az állóvizeket. Minek kellene Érmihályfalvának színház? – kérdezték.

Nem jött segítség, ezért elkezdtek díszleteket és egyéb kelléket készíteni, beszerezni. Minden tagnak akadtak családtagjai, akik értettek valamihez: volt, aki díszleteket varrt, mások a turkálókra szakosodtak. Több kultúrapiártoló boltocska tulajdonosa megértette a szándékot, s ingyen adta az olyan viseleteket, amelyekkel a színházi ruhatárat gyarapíthatták. Kiss Mária, a fogyasztási szövetkezet akkori főnöke asszonya segített legelőször: kulissza- és színpadfüggönyökkel támogatta a csoportot.

Mire megszületett az első, inkább könnyű műfajú előadás (Szigligeti Ede A cigány című népszínműve), már kezdett színpadhoz hasonlítani a színpad és gardróbhoz a gardrób, bár még manapság is a legszegényebb színházi csoportként tekintenek rájuk a határon túl, ahol kuriózusként tartják számon sikereiket.

„A húsz évvel ezelőtti első bemutatónk sikerének híre gyorsan elterjedt a városban. Sokan megállítottak, olyanok is, akik nem látták a darabot, hogy szeretnék megnézni. Az érdeklődés arra késztetett, hogy két hét után újra teltházzal ismételjük meg az előadást, sőt közkívánatra ősszel újra

előadtuk. Közben a nyár folyamán több kiszállást is tartottunk. Első ilyen Mihályfalván kívül tartott előadásunk Érkörtvélyesen volt. Minden meg volt beszélve, csak éppen nem volt járművünk, amivel elmenjünk és főleg, amivel a díszleteket elszállítsuk. Szegény volt az eklézsia, buszra nem futotta. Az akkori alpolgármester, Lunczer János felkínált egy lehetőséget: menjünk traktor vontatta munkásszállító bódéval! Összenéztünk, nagyot nevtünk és rábólintot-

→ **Nem jött segítség, ezért elkezdtek díszleteket és egyéb kelléket készíteni, beszerezni. Minden tagnak akadtak családtagjai, akik ebben segítettek.**

tunk. Miért is ne? Jó móka lesz, és Körtvélyes nincs messze. Szűkösen ültünk benne, de jól éreztük magunkat. Az egyetlen problémát a néhai Gombos József nagybőgője okozta. Sok helyet foglalt el, s nagyon kellett rá vigyázni, nehogy összetörjön a döcögős úton, amin a limbóhintónak keresztelt bódét a traktor ide-oda dobálta. Aztán következett Érsemjén, ahol igazi helyzetgyakorlatot tartottunk, ugyanis nem volt sem színpad, sem öltöző, sem függöny a teremben, amelyben felléptünk, de a csapat a helyzet magaslatán állt. (Azóta Érsemjénben épült az egyik legszebb községi kultúrközpont.) Ám oda is limbóhintóval mentünk, akárcsak később Érkeserűbe. Hát ilyenek voltak a lehetőségeink a 2000-es évek elején” – emlékszik vissza a húszéves gálaműsor kapcsán a Móka alapítója, rendezője, mindenese.

A népszínműtől a drámáig

Mindezek ellenére a Móka húsz év után is létezik, a háta mögött 59 bemutatóval, ezen kívül számos zenés-irodalmi és kabaréműsorral, hosszabb-rövidebb ünnepi fellépéssel. Húsz év alatt 74 ember fordult meg a Mókában. Van, aki csak egyszer lépett színpadra, mások sosem léptek reflektorfénybe, de komoly háttér munkát végeztek – sugók, fény- és hangtechnikusok,

kellékesek –, s akadnak olyanok is, akik a kezdetektől aktív tagjai a csoportnak.

„Az első komolyabb műfaj Móricz Zsigmond Égi madár című drámája volt, amit magam alkalmaztam színpadra 2002-ben, és ami egy későbbi szereposztásban a Hajdúnánáson megrendezett Premier Színjátszó Fesztiválról elhozta a legjobb női főszereplő és a legjobb epizódszínész díját. Ezt követte Hunyady Sándor A három sarkány című vígjátéka. Majd 2013 őszén három művészeti ág találkozott: az irodalom, a komolyzene és a tánc összefonódásából létrejött a Szó, zene, tánc című produkció Thurzó Zoltán zongoraművésszel, Thurzó Sándor József brácsaművésszel, valamint a Nyíló Akác Néptáncgyűttes táncosaival közösen. Ezt követte Noel Coward Vidám kísértet című két felvonásos vígjátéka, majd a Wass Albertnek szentelt irodalmi műsor, amelyet Meleg Vilmos nagyváradi színművésszel és Thurzó Zoltán zongoraművésszel közösen mutattunk be Nagyváradon” – sorjázza a jobbnál jobb előadások létrejöttének történetét.

George Bernard Shaw Pygmalion című darabja Móricz Úri murija után a leghosszabb és legtöbb szereplőt megmozgató előadása volt az érmihályfalvi társulatnak. 2015 őszén útjára indították Székely Csaba Bányavirág című tragikomédiáját. Még nem sejtették, hogy ez lesz a legtöbbet játszott és legtöbb helyen előadott darab, és egyben a legtöbb fesztiválmeghívást is ez a darab kapja. Az első ilyen meghívás a Veszprém megyei Ajkáról érkezett az Arany Deszka Fesztivál szervezőitől. A Bányavirág részt vett a soproni, a vasvári, a balassagyarmati, a tiszaujvárosi, a hajdúnánási, a körmenyi fesztiválokon is, és meghívást kapott a Komlón megszervezett KASZT Fesztiválra, amely a Kárpát-medence legrangosabb magyarnyelvű színjátszó találkozója, valamint a fesztiválgőztesek seregszemléjére is eljutott. Szabó János szerint az előadás mindezt megállta a helyét, és minden fesztiválról, megmérettetésről díjakkal érkezett haza. Ajkáról például minden létező első díj – férfi, női főszereplő, mellékszereplő,

rendezői díj, összesen kilenc, beleértve a fődíjat, az Arany Deszkát is – Érmihályfalvára került. A komlói KASZT-on a Bányavirág a Magyar Humán erőforrások Minisztériumának különdíját is elnyerte, valamint a Magyar Szín-Játékos Szövetség által kibocsátott aranyminősítést. 2017-ben színpadra került Molnár Ferenc Az ördög című színműve. Az itthoni bemutató után a csapat másnap indult Ajkára, az Arany Deszkáért. „Ez a kijelentés talán szerénytelenségnek tűnik, de valójában az Ördög is, akárcsak a Bányavirág, minden díjat bezsebelt, beleértve a fődíjat is, vagyis az Arany Deszkát. A szervezők félig tréfásan, félig komolyan azt mondták, hogy még egy dobásunk van. Ha harmadjára is nekünk ítélik a fődíjat, többet nem hívnak meg bennünket” – magyarázza mosolyogva Szabó János.

Pártfüggetlenség és jubileum

A Móka-tagoknak is megvannak a saját politikai szimpátiái, de a „főnök” – ahogyan szólítják – betiltott mindennemű politizálást a csapatban. Nem vállalnak kampányelőadásokat (bár sokuknak jól jönne a teltház Móka-közönség), nem adják nevüket pártszervezeti ünnepségekhez sem, de ha egy-két tag mégis „hahnizik” ilyen eseményen, nem teheti a Móka nevében. Ezt mindenki elfogadta, és természetesnek ítéli.

Ennek viszont megvan a maga ódiума. Bihar megyében ugyanis néhány érmelléki kistéleplelésen kívül, ahová a magukat nagyszínházaknak tartó társulatok nem mennek el, a Móka minden meghívásra válaszol, a település lehetőségeihez szabva előadásait. Az viszont furcsa, hogy egy budapesti fellépésre érdemesített „társulatot” az agyonpolitizált Nagyváradra még sohasem hívtak meg, mert politikailag „inkompatibilis”. Leszámítva a már említett Thurzó Zoltánnal és Meleg Vilmossal tartott közös Wass Albert-összeállítás, amelynek a Lorántffy Zsuzsanna Református Egyházi Központ adott helyet.

A húszéves jubileumra – amely a járvány miatt idénre tolódtott – az érmihályfalvi önkormányzat kulturális bizottságának elnökén kívül egyetlen elöljáró sem volt kíváncsi, bár néha elmegy maga a polgármester is. Az előadók viszont már megszokták. Pótolja őket a folyamatos teltház, a közönség szeretete, a vastaps és a határon túli megbecsülés.

Az érmihályfalvi önkormányzat több külföldi útjukat is támogatta, sőt mind a tízéves, mind a mostani gálaműsorhoz is hozzá-tette részét. Nem mond nemet, ha kérnek, viszont a támogatással csínján bánik. Egy helybéli sokad rangú focicsapathoz képest – amelybe évente százakat fektetnek – a Móka a kis Arany Deszkáival, a nemzetközi fesztiválok aranyminősítéseivel s szekerényeket megtöltő okleveleivel és díjival sehol sincs...